

PRIKAZI REVIEWS

15. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA ICDQM–2012 (PRIKAZI ZBORNIKA RADOVA)

*Slavko J. Pokorni, Visoka škola strukovnih studija za
informacione tehnologije, Beograd*

OBLAST: menadžment, kvalitet, pouzdanost

VRSTA ČLANKA: prikaz

Sažetak:

U članku su prikazane osnovne informacije o ukupnim rezultatima, značaju, međunarodnom programskom odboru i oblastima rada ovogodišnje 15. međunarodne konferencije o upravljanju kvalitetom i pouzdanošću ICDQM-2012 i 3. međunarodne konferencije o upravljanju i inženjerstvu životnog ciklusa, koja je održana pod istim nazivom ICDQM-2012. Ovogodišnja konferencija je druga po broju radova od početka njenog održavanja. Prikazani su broj i struktura radova pripadnika Vojske i Ministarstva odbrane Republike Srbije u plenarnim saopštenjima i sekcijama: inženjerstvo kvaliteta, inženjerstvo pouzdanosti, konkurentno inženjerstvo, inženjerstvo sistema i vojno inženjerstvo.

Ključne reči: kvalitet, pouzdanost, vojno inženjerstvo, konferencija, prikaz.

U Beogradu je, od 28. do 29. juna 2012. godine, u prostorijama poznate domaće kompanije iz oblasti informacionih tehnologija ComTrade, održana 15. međunarodna konferencija o upravljanju kvalitetom i pouzdanošću ICDQM-2012 (15th International Conference Dependability and Quality Management) i, istovremeno, 3. međunarodna konferencija o upravljanju i inženjerstvu životnog ciklusa (3rd Life Cycle Engineering and Management) pod istom oznakom ICQDM-2012 (ICDQM, 2012).

Organizator konferencije je, kao i do sada, DQM istraživački centar (Istraživački centar za upravljanje kvalitetom i pouzdanošću) iz Prijedora kod Čačka, čiji je osnivač akademik prof dr Ljubiša Papić, redovni član Akademije za kvalitet Ruske Federacije i dopisni član Inženjerske akademije Srbije, koji je i predsednik međunarodnog programskog odbora obe ove konferencije.

Ova konferencija je od domaće konferencije, koja je prvobitno bila posvećena održavanju tehničkih sistema, postepeno izrasla u međunarodnu naučnu konferenciju ICDQM, koja obuhvata oblasti inženjerstva kvaliteta, inženjerstva pouzdanosti, konkurentnog inženjerstva i inženjerstva sistema. Svake godine uspeva da promoviše i nove tematske konferencije. Do sada je u zbornicima ove konferencije publikovano 1642 rada (Pokorni, S., 2011).

Oblasti ICDQM konferencije su veoma interesantne i značajne i za Vojsku Srbije, pa je logično što se svake godine pojavljuje veliki broj radova pripadnika Vojske i Ministarstva odbrane (MO). Već četvrtu godinu na ovoj konferenciji održava se posebna tematska celina *Vojno inženjerstvo*, što ukazuje na značaj radova i kontinuitet učešća pripadnika Vojske i Ministarstva odbrane Republike Srbije, a posebno pripadnika Vojne akademije (VA) Univerziteta odbrane, koji su po pravilu najbrojniji (Pokorni, S., 2012).

Programski odbor ovogodišnje konferencije o upravljanju kvalitetom i pouzdanošću čini 29 naučnih radnika iz 8 zemalja (11 iz Srbije, 4 iz Rusije, 3 iz Velike Britanije, po 2 iz Indije, Izraela, Kanade i Španije i 1 iz SAD).

Za konferenciju o inženjerstvu životnog ciklusa, gde se radovi objavljuju na engleskom jeziku, programski odbor čini 20 članova iz 10 zemalja (Austrija 1, Bosna i Hercegovina 1, Indija 3, Izrael 2, Holandija 1, Rusija 6, Srbija 2, Španija 1, Ukrajina 1, Velika Britanija 1).

I ove godine je Komisija programskog odbora, od radova saopštenih na prošlogodišnjoj konferenciji, proglasila dva najbolja rada – iz oblasti akademskih istraživanja i iz oblasti primenjenih istraživanja u privredi. U oblasti naučnih istraživanja nagrađen je rad „Mogućnosti primene GPS tehnologije u gradskim komunalnim sistemima”, čiji su autori *Gordana Radivojević, Bratislav Lazić, Gordana Šormaz* i *Bojana Tasić*, iz Instituta Mihajlo Pupin iz Beograda. U oblasti primenjenih istraživanja nagrađen je rad „Sanacija prsline na segmentima pogonskog točka bagera ERS 1000%20 – vedričar“ čiji je autor *Mladen Tošanić* iz RB Kolubara iz Lazarevca.

Za konferenciju su štampana dva zbornika radova, što je podvig organizatora ovog simpozijuma, jer većina drugih više ne štampa zbornik radova, već ih radi samo na CD-u. Naravno, i ovde su radovi i na CD-u. U zbornicima ima ukupno 155 radova, autora iz 6 zemalja, a to je po broju radova druga najveća konferencija od kada se održava, što je opet svojevrsan podvig, pogotovo u ovoj kriznoj godini. To ukazuje da autori ne zapostavljaju publikovanje rezultata svojih istraživanja.

U zborniku radova „15th DQM International Conference Dependability and Quality Management ICDM-2012“ (na srpskom jeziku) objavljeno je 105 radova (prošle godine 100), i to 4 plenarna saopštenja, 39 radova u sekciji inženjerstvo kvaliteta (Quality Engineering), 12 u sekciji inženjerstvo pouzdanosti (Reliability Engineering), 27 u sekciji konkurentno inženjerstvo (Concurrent Engineering), 16 u sekciji inženjerstvo sistema (Systems Engineering), 6 u sekciji vojno inženjerstvo (prošle godine takođe 6, prethodne 18) i 1 u sekciji neprekidno unapređenje kvaliteta.

U zborniku radova „3rd DQM International Conference Life Cycle Engineering and Management“ (na engleskom jeziku) objavljeno je 50 radova (prošle godine 41), od čega 11 plenarnih saopštenja (6 su radovi autora iz Rusije), 7 u sekciji Quality Engineering, 4 u Reliability Engineering, 17 u Concurrent Engineering, 13 u Systems Engineering i 3 u sekciji Risk and Safety Aspects of Electric-Power Smart Grids.

Zvanični jezici konferencije bili su engleski, ruski i srpski. Neki od domaćih autora su, zbog prisustva stranih autora, izlagali na ruskom ili engleskom jeziku, ili su prezentaciju pripremili na engleskom, a izlagali na srpskom, tako da su strani autori ipak mogli uspešno da prate njihova izlaganja.

Pripadnici Vojske i Ministarstva odbrane Srbije imaju ukupno 16 radova, što je za dva više od prošle godine, a skoro dvostruko manje nego prethodne, kada je bilo 28 radova, ali je na nivou prethodnih godina, kada je bilo 10 do 15 radova. I dalje je najviše autora iz Vojne akademije.

Navešćemo ukratko sadržaj radova pripadnika Vojske i Ministarstva odbrane Republike Srbije, po tematskim oblastima konferencije, redosledom kako su dati u zborniku radova, koji je štampan pre održavanja konferencije.

Pripadnici Vojske i Ministarstva Republike Srbije ove godine su napisali jedan rad na engleskom jeziku (prošle godine nijedan, a prethodne dva).

U klasi *plenarnih saopštenja* objavljen je jedan rad:

Sreten Perić, Univerzitet Odbrane, Vojna akademija, Beograd,
Saša Petrović, Vojska Srbije, Uprava za logistiku (J-4), Beograd

Pregled koncepcija održavanja i merenje performansi sistema održavanja

U rezimeu rada se konstatuje da je održavanje jedna od nekoliko osnovnih logističkih funkcija u vojsci i kao sistem predstavlja skup elemenata, procesa, tehnologija i informacionih zadataka za popravku bilo kakve vrste uređaja, sistema i opreme koja je van upotrebe ili je oštećena; da je cilj održavanja da se dostigne ili zadrži operativna spremnost sistema na visokom nivou uz smanjenje troškova; da je održavanje prema pouzdanosti sredstva (RCM) jedan od najkorisnijih savremenih naučnih pristupa kako upravljati održavanjem. Pored prikaza RCM, u radu se daje proces identifikacije na kom sredstvu prioritetno treba postići veću raspoloživost, ispitivanjem stabilnosti i sposobnosti sistema održavanja, identifikacijom koji podsistemi sredstva najviše doprinose neispravnosti, otkrivanjem uzroka problema (dominantni uzroci neispravnosti), a sve to posmatrajući sistem održavanja za celu grupu (istih) sredstava. Uzroci problema su osnov za konkretne predloge za poboljšanje procesa održavanja.

U tematskoj oblasti *inženjerstvo kvaliteta*, objavljena su tri rada:

Milorad Markagić, Ratimir Đokić, Milica Markagić, Vojna akademija, Beograd

Razvijanje i implementacija sistema menadžmenta kvaliteta kriptografskih sistema primenom procesnog pristupa

U radu je opisana uloga menadžmenta organizacija koje se bave razvojem kriptografskih sistema u fazi razvoja i implementacije. Uopšteno je objašnjen pojam procesnog pristupa, ciljevi i predložen opšti model daljeg unapređenja kvaliteta već implementiranog kriptografskog sistema bez detaljnijeg povezivanja sa razmatranim kriptografskim sistemom. Konstatuje se da kriptografski sistem, jednom uveden u operativnu upotrebu, neminovno mora pretrpeti nadogradnje i izmene kroz niz praktičnih provera. Zaključuje se da je kroz procesni pristup, angažovanjem menadžmenta, moguće poboljšati efikasnost i ekonomičnost jednog sistema, ali i iskoristiti pozitivna dostignuća i analizom zadovoljstva korisnika iznaći metode i postupke za kreiranje novih oblika i potpuno drugačije realizacije kriptografskih sistema.

Aleksandar Miletić, Milan Mihajlović, Vojna akademija, Beograd,
Miloš Dašić, Visoka poslovna škola strukovnih studija, Blace

Sistem podsticaja kao faktor poboljšanja inovacija

U rezimeu rada se konstatuje da je poboljšanje poslovnih performansi permanentan zahtev savremenog poslovanja i kao takav nameće pred organizacije potrebu za stalnim inoviranjem, kako procesa poslovanja, tako i same organizacije; da je sve više potrebno podsticati taj proces da bi organizacija uspešno održala trend inoviranja i poboljšala svoje performanse; da se sistem podsticaja javlja kao značajan faktor u tom procesu i da je potrebna identifikacija i razumevanje relacije podsticaji – inovacije, kako bi organizacija opstala na savremenom tržištu i uspešno poslovala.

Danko Jovanović, Uprava za logistiku Vojske Srbije, Beograd,
Slobodan Panić, Zavod za izradu novčanica NBS, Beograd,
Marko Andrejić, Vojna akademija Univerziteta odbrane, Beograd,
Velibor Jovanović, Centralna logistička baza Vojske Srbije, Beograd

Uticaji poverenja u lidere na poslovnu izvrsnost

U rezimeu rada se konstatuje da je poverenje potencijal koji može da dovede do velikog uspeha i napretka u svim oblastima života; da uticaj poverenja u lidere direktno utiče na poslovnu izvrsnost kompanija; da je poverenje veliki potencijal i mogućnost, ali i resurs koji se nedovoljno razume i u koji se premalo ulaže; da je to psihološki i sociološki fenomen koji direktno utiče na sve druge fenomene u kompaniji, a posebno na motivaciju i produktivnost.

U tematskoj oblasti *inženjerstvo pouzdanosti* objavljena su dva rada:

Olgica Lazarević, Vojislav Batinić, Srđan Mitrović, Vojna akademija, Beograd

Analiza uticaja vibracija na rukovaoca hidrauličkog bagera

Predmet istraživanja ovog rada je analiza uticaja dinamičkog ponašanja hidrauličkog bagera na rukovaoca. Sistem bagera je opisan sa šest generalisanih koordinata pomoću Langranžeovih jednačina druge vrste. Dobijen je matematički model sistema bagera koji predstavlja sistem od šest nelinearnih, homogenih diferencijalnih jednačina drugog reda koji je rešen korišćenjem paketa programa MATLAB. Posebna pažnja usmerena je na određivanje sopstvenih frekvencija hidrauličkog bagera i njihov uticaj na rukovaoca bagera. U proučavanju uticaja vibracija na ljudski organizam autori su pošli od štetnosti po zdravlje osobe koja je izložena uticajima različitih vibracija. U rezimeu rada se konstatuje da poznavanje ovih karakteristika obezbeđuje projektantima važnu informaciju kako bi uskladili sistem i identifikovali parametre kritične za sistem i rukovaoca sistema.

Vojkan Radonjić, Tehnički remontni zavod, Čačak,
Danko Jovanović, Vojska Srbije, Uprava za logistiku, Beograd

Održavanje radio-relejnih uređaja primenom savremene metode tehničke dijagnostike

U rezimeu rada se konstatuje da se od savremenih radio-relejnih uređaja koji se uvode u upotrebu u sistemu veza Vojske Srbije zahteva maksimalna efektivnost, raspoloživost i gotovost, te da doprinos tome daje nov pristup i način realizacije tehnologija održavanja radio-relejnih uređaja primenom metode tehničke dijagnostike kao naučno-tehničke discipline koja prepoznaje tehničko stanje ispravnosti uređaja i može se efikasno koristiti u funkciji održavanja. U radu je prikazana primena metode tehničke dijagnostike na primeru merenja test-stanicom grupe A, koja omogućava automatizovan način dobijanja svih relevantnih podataka o tehničkoj ispravnosti jednog nabavljenog inostranog uređaja.

U tematskoj oblasti *konkurentno inženjerstvo* objavljena su tri rada:

Snežana Krstić, Vojna akademija, Univerzitet odbrane, Beograd,
Slobodan Andžić, Beogradska poslovna škola, Beograd,
Ilija Galjak, Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd

Emisiona aktivnost privilegovane Narodne banke Kraljevine Srbije

U rezimeu rada se konstatuje da je izdavanje novčanica bio jedan od najznačajnijih pasivnih poslova kojima se privilegovana Narodna banka bavila. Ta bančina povlastica bila je izražena članom 7. Zakona o Narodnoj banci od 1883. godine. Narodna banka je imala široko polje rada, a svoj cilj mogla je postići samo velikim novčanim sredstvima. U radu se obrađuju poglavlja: razmenljivost novčanica za kovani novac, formiranje

podloge za emitovanje novčanica i daju tabelarni podaci o opticaju novčanica sa zlatnim i srebrnim pokrićem u periodu 1884–1914. godina.

Ivan Milojević, Univerzitet za poslovne studije, Banja Luka,
Zoran Vasić, Poreska uprava MF RS, Beograd,
Ilija Kolarski, Vojna akademija, Beograd

Računovodstveno obezvređivanje komercijalne imovine javnog sektora u funkciji kvaliteta finansijskog izveštavanja

U rezimeu rada se konstatuje da se u javnom sektoru, pored sredstava namenjenih za obavljanje neprofitne delatnosti, koriste i sredstva komercijalne namene; da se s tim u vezi korisnici javnih sredstava, osim javnih preduzeća, upućuju na standarde obezvređivanja ovako predstavljenih sredstava; da prilikom procene da li postoji zakonska osnova da sredstvo bude obezvređeno, korisnik javnih sredstava, kao minimum, uzima u obzir indicije koje potiču od eksternih i internih izvora informacija; da je standard definisao da se kao nadoknadi iznos uzima veća vrednost između prodajne cene i korisne vrednosti, s tim da nije uvek neophodno utvrditi i neto prodajnu cenu sredstva i njegovu korisnu vrednost.

Snežana Krstić, Univerzitet odbrane, Vojna akademija, Beograd,
Slavko Vukša, Univerzitet Alfa, Beograd,
Svetlana Ignjatijević, Privredna akademija, FIMEK, Novi Sad

Uticaji različitih ekonomskih pravaca na savremenu ekonomiju

U rezimeu rada se konstatuje da izučavanje tema koje se bave ekonomskim pojavama i zakonitostima koje vladaju u ekonomiji, kao i njenim istorijskim razvojem, predstavlja polaznu osnovu za izučavanje svih složenih pojava u savremenoj ekonomiji. U radu je dat prikaz ekonomskih pravaca i škola što, po konstataciji autora, omogućava ugrađivanje stavova i zaključaka najznačajnijih ekonomskih analitičara u modernu teoriju i privrednu praksu.

U tematskoj oblasti *inženjerstvo sistema (Systems Engineering)* objavljen je jedan rad (u zborniku na engleskom jeziku):

Dragoljub Vujić, Vojnotehnički institut, Beograd

Wireless Sensor Networks Technology in Aircraft Structural Health Monitoring

U rezimeu rada se konstatuje da se vazduhoplovna industrija suočava sa izazovom smanjenja operativnih troškova i troškova održavanja; da su jedan od mogućih načina smanjenja ovih troškova bežične senzorske mreže (wireless sensor networks); da su te mreže već našle različite primene kako za bezbednosno kritične i za bezbednosno nekritične distribu-

tivne sisteme. Rad se bavi primenom bežičnih senzorskih mreža za kontrolu stanja strukture aviona. Prikazan je jedan primer njihove primene na bazi MicroStrain senzora.

U oblasti *vojno inženjerstvo* objavljeno je šest radova pripadnika Vojske i Ministarstva odbrane:

Biljana Ivanova, Novica Conić, Milan Mladenović, Univerzitet odbrane, Vojna akademija, Beograd

Formiranje klastera namenske industrije Srbije u funkciji povećanja konkurentnosti

U rezimeu rada se konstatuje da proces ostvarivanja konkurentne prednosti podrazumeva studiozno usavršavanje veština, investiranje u znanje, inovativne tehnologije, proizvode i procese, odgovarajuću organizacionu strukturu i marketinški prodor; da kompanije mogu da steknu konkurentsku prednost kada državna politika stvori odgovarajuće okruženje, a da je slučaju namenske industrije Srbije, koju je zatekla kriza u nedovršenom postupku tranzicije, direktno uplitanje države u ekonomske procese neminovno; da je zbog toga potrebno razmotriti odgovarajući način organizovanja svih trenutno raspoloživih potencijala u zemlji i onih van zemlje koji su zainteresovani za obnavljanje saradnje, kako bi se pojačala konkurentnost na globalnom tržištu.

Nebojša Dragović, Ministarstvo odbrane Republike Srbije, Beograd,
Marko D. Andrejić, Branko Tešanović, Vojna akademija, Beograd

Funkcionisanje sistema odbrane sa aspekta primenjenog modela organizacionog dizajna

Autori rada u rezimeu, konstatuju da dalji ekonomski razvoj zemalja u tranziciji, kao i njihov položaj u savremenom međunarodnom okruženju prvenstveno zavisi od izabranog modela makroekonomske politike i utvrđenih ekonomsko-političkih strategija; da je iskustvo pokazalo da je neoliberalna makroekonomska politika pokazala svoje razorno dejstvo gotovo u svim oblastima društveno-ekonomskog sistema Republike Srbije; da je neshvatljiva institucionalna podrška politici čiji rezultati vode daljoj eroziji celokupnog društveno-ekonomskog sistema, a što najbolje prezentuju aktuelna privredna situacija i tržište rada. U osnovi rada je ukazivanje na prednosti koje u tranzicionim uslovima pruža „poboljšan“ birokratski model organizacionog dizajna, po kojem funkcioniše većina velikih sistema, uključujući i sistem odbrane.

Milan Mladenović, Novica Conić, Biljana Ivanova, Univerzitet odbrane, Vojna akademija, Beograd

Poboljšanje kvaliteta ishrane u Vojsci Srbije primenom HACCP sistema

U rezimeu rada se konstatuje da je ishrana kamen temeljac života, zdravlja i razvoja čoveka; da su savremeni naučni zahtevi da se obezbedi ishrana u skladu sa principima savremene medicine, ali da ekonomske i druge prilike nalažu da se ishrana prilagodi stvarnim mogućnostima proizvodnje i nabavke hrane. Takođe, konstatuje se da je, da bi se to postiglo, potreban sistemski pristup koji će uvesti pravila ponašanja u celi lanac ishrane, od nastanka do krajnjeg potrošača.

Saša Trandafilović, Ministarstvo odbrane Republike Srbije, Beograd,
Živko Kulić, Megatrend univerzitet, Fakultet za poslovne studije, Beograd,
Ilija Kajtez, Univerzitet odbrane Vojna akademija, Beograd

Socijalno zbrinjavanje profesionalnih pripadnika Ministarstva odbrane i Vojske Srbije i članova njihovih porodica

U rezimeu rada autori konstatuju da suštinu upravljanja u Ministarstvu odbrane i Vojsci Srbije čini upravljački proces kojim se obezbeđuje ostvarivanje ne samo utvrđenih ciljeva organizacije, već i ciljeva pojedinaca zaposlenih, u najvećoj mogućoj meri, u vojnoj organizaciji, a što podrazumeva poštovanje pozitivnih zakonskih i drugih utvrđenih obaveza iz oblasti radnog prava, kao i unapređenja socijalnih i statusnih pitanja profesionalnih pripadnika Ministarstva odbrane i Vojske Srbije; da je za profesionalne pripadnike, u sistemu odbrane, izuzetno značajno pitanje socijalnog zbrinjavanja njihovih porodica, s obzirom na specifičnost vojne profesije i mogućnost gubitka života, odnosno trajnog invaliditeta prilikom obuke ili tokom izbijanja (i vođenja) oružanih sukoba, kao što je bio slučaj u toku i nakon raspada bivše SFRJ.

Danko Jovanović, Uprava za logistiku Vojske Srbije, Beograd,
Marko Andrejić, Vojna akademija Univerziteta odbrane, Beograd,
Velibor Jovanović, Centralna logistička baza Vojske Srbije, Beograd

Uticaj tehnologija automatske identifikacije na kreativnu primenu principa funkcionisanja sistema odbrane

U rezimeu rada se konstatuje da su informacije o stanju raspoloživih resursa u sistemu odbrane od neprocenjivog značaja prilikom realizacije zadataka vojne logistike u toku obezbeđivanja svih neophodnih resursa u funkciji podrške ciljeva, planova i operacija; da primena tehnologija automatske identifikacije u sistemu odbrane podrazumeva praćenje stanja kodifikovanih stvari u meri u kojoj to žele nadležni naredbodavci; da se tehnologije automatske identifikacije (BARCODE i RFID) koriste kao nosioci oznaka sa visokim kvalitetom podataka i adekvatnog opisa materijalnih sredstava, radi obezbeđivanja ključnog nivoa vidljivosti zaliha kroz lanac snabdevanja, te da će pomoću njih i uz primenu adekvatnog informacionog sistema Ministarstvo odbrane Republike Srbije moći da uspostavi svoj sistem kodifikacije i uskladi ga sa NATO

kodifikacionim sistemom, kako bi se uspešno realizovala jedinstvena kodifikacija i klasifikacija sredstava radi njihovog jednoznačnog prepoznavanja; da će proizvodi i usluge namenske industrije, koji prolaze proceduru kodifikacije, imati mogućnost da budu ponuđeni najvećem tržištu sredstava naoružanja i vojne opreme; da u realizaciji ovog zadatka od izuzetne koristi mogu biti iskustva referentnih inostranih odbrambenih sistema.

Danko Jovanović, Uprava za logistiku Vojske Srbije, Beograd,
Velibor Jovanović, Centralna logistička baza Vojske Srbije, Beograd,
Marko Andrejić, Vojna akademija Univerziteta odbrane, Beograd

Prednosti primene RFID tehnologije u lancima snabdevanja stranih armija

Autori u rezimeu konstatuju da je RFID tehnologija našla široku primenu, kako u civilnim, tako i vojnim sistemima, sa vrlo različitim namena, a da se u narednom periodu predviđa ogroman rast njene primene; da logistika kao podrška osnovnoj delatnosti, kako Vojsci tako i poslovnim sistemima, mora pružiti uslove za stalnu optimizaciju sistema, a da RFID tehnologija to omogućava; da je RFID način prikupljanja, obrade, automatske identifikacije i arhiviranja podataka; da se najvažniji faktori informacionog sistema logistike zadovoljavaju korišćenjem ove tehnologije: podaci se uvek prikupljaju na izvoru, omogućava se automatska obrada podataka, čime mogu da se stvore uslovi i olakša podrška odlučivanju. Takođe se konstatuje da vojna primena RFID tehnologije podrazumeva praćenje stanja kodifikovanih stvari u meri u kojoj to žele nadležni naredbodavci, kao i dokumentovanje promena u poslovnom procesu. U radu je analitički obrađen način funkcionisanja ove tehnologije u stranim armijama sa osvrtom na moguće uvođenje ove tehnologije i u praksu Vojske Srbije.

Na kraju, može se konstatovati da je ove godine ukupan broj radova na ICDQM 2012 za oko 10% veći nego prethodne, dok je broj radova pripadnika Vojske i Ministarstva odbrane Republike Srbije neznatno veći. Uočava se veća međusobna saradnja autora iz raznih institucija Vojske i MO Srbije, kao i njihova saradnja sa autorima iz civilnih institucija, pa i drugih država. Većinu radova potpisuju po tri autora, a nekoliko autora radilo je čak na četiri rada. Treba dodati da su, kao i prethodnih godina, na konferenciji učestvovali i izlagali radove, uključujući i plenarna izlaganja, i nekadašnji pripadnici Vojske, koji sada rade u visokoobrazovnim institucijama u civilstvu, ali zbog obima ovog prikaza njihove radove nismo mogli predstaviti.

Literatura

Pokorni, S., 2011, 13. međunarodna konferencija ICDQM 2010, prikaz naučnog skupa, Vojnotehnički glasnik/Military Technical Courier, Vol. 59, No. 1, pp. 149–159.

Pokorni, S., 2012, 14. međunarodna konferencija ICDQM 2011 (prikaz zbornika radova), Vojnotehnički glasnik/Military Technical Courier, Vol. 60, No. 1, pp. 299–306.

ICDQM, 2012, 15. međunarodna konferencija Upravljanje kvalitetom i pouzdanošću, 28–29. jun, Beograd, Srbija, Zbornik radova.

ICDQM, 2012, 3rd International Conference Life Cycle Engineering and Management, June 28–29, Belgrade, Serbia, Proceedings.

15TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON DEPENDABILITY AND QUALITY MANAGEMENT ICDQM-2012 (PROCEEDINGS REVIEW)

FIELD: Management, Quality, Reliability

ARTICLE TYPE: Review

Summary:

The article presents the basic information about the overall results, significance, international programme committee and working areas of the 15th International Conference on Dependability and Quality Management ICDQM-2012 and 3rd International Conference on Life Cycle Engineering and Management, which was held under the same acronym ICDQM-2012. This year conference had the second largest number of papers since the beginning of the conference. The number and structures of papers are given as well as a review of the papers presented by the participants from the Armed Forces and the Ministry of Defense of the Republic of Serbia as plenary lectures and the papers in Sections: Quality Engineering, Reliability Engineering, Concurrent Engineering, Systems Engineering and Military Engineering.

Key words: quality, reliability, military engineering, conference, review.

Datum prijema članka/Paper received on: 11. 07. 2012.

Datum konačnog prihvatanja članka za objavljivanje/ Paper accepted for publishing on: 13. 07. 2012.